

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z przyrody
Wg programu "tajemnice przyrody" klasa 4
rok szkolny 2019/2020

ocena dopuszczająca Uczeń:	ocena dostateczna Uczeń:	ocena dobra Uczeń:	ocena bardzo dobra Uczeń:	ocena celująca Uczeń:
Dział 1. Poznajemy warsztat przyrodnika				
Treści nauczania (wymagania szczegółowe) z podstawy programowej: I.1, I.2, I.3, I.4, I.5, I.6, II.1, II.2, VI.1, VI.2				
<ul style="list-style-type: none"> -wymienia składniki przyrody nieożywionej i ożywionej -podaje trzy przykłady wytworów działalności człowieka - wymienia zmysły człowieka - wymienia źródła informacji o przyrodzie -wyjaśnia, czym jest obserwacja, a czym doświadczenie - podaje nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji w terenie - podaje nazwy głównych kierunków geograficznych - odszukuje na planie lub mapie wskazany obiekt 	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje rolę poszczególnych zmysłów w poznawaniu świata -przyporządkowuje przyrząd do obserwowanego obiektu - wyjaśnia, co to jest widnokraj - wyznacza kierunki geograficzne za pomocą kompasu rysuje różę głównych i pośrednich kierunków geograficznych - rozpoznaje obiekty w terenie przedstawione na planie i opisuje je za pomocą znaków kartograficznych - określa położenie innych obiektów na mapie w stosunku do podanego obiektu - oblicza wymiary biurka 	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia cechy ożywionych składników przyrody - wyjaśnia znaczenie obserwacji w poznawaniu przyrody - opisuje etapy doświadczenia - podpisuje na schemacie poszczególne części mikroskopu - opisuje sposób wyznaczania kierunku geograficznego za pomocą gnomonu -opisuje budowę kompasu -wyjaśnia zasadę tworzenia nazw kierunków pośrednich - oblicza rzeczywiste wymiary przedmiotu przedstawionego w różnych skalach - wyjaśnia, na czym 	<ul style="list-style-type: none"> planuje obserwację dowolnego obiektu lub organizmu w terenie -określa przeznaczenie poszczególnych części mikroskopu - opisuje sposób przygotowania obiektu do obserwacji mikroskopowej - porównuje sposoby wyznaczania kierunków geograficznych za pomocą kompasu i gnomonu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób zmiana jednego składnika przyrody może wpłynąć na pozostałe wybrane składniki - planuje i prowadzi doświadczenie - wyjaśnia, dlaczego do niektórych doświadczeń należy używać dwóch zestawów - wymienia nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji -opisuje sposób wyznaczania kierunku północnego za pomocą Gwiazdy Polarnej oraz innych obiektów w otoczeniu

ocena dopuszczająca Uczeń:	ocena dostateczna Uczeń:	ocena dobra Uczeń:	ocena bardzo dobra Uczeń:	ocena celująca Uczeń:
	w skali 1 : 10	polega orientowanie mapy		
Dział 2. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze Treści nauczania (wymagania szczegółowe) z podstawy programowej: II.9, II.10, II.11, III.1, III.2, III.3, III.4, III.5, III.6, V.3				
<p>wymienia stany skupienia, w których występują substancje</p> <ul style="list-style-type: none"> -podaje przykłady ciał plastycznych, kruchych i sprężystych w swoim otoczeniu - podaje przykłady występowania wody w różnych stanach skupienia - odczytuje wskazania termometru - podaje nazwy przemian stanów skupienia wody - wymienia składniki pogody - rozpoznaje rodzaje opadów - wymienia przyrządy służące do obserwacji meteorologicznych - odczytuje symbole umieszczone na mapie pogody - wyjaśnia pojęcia: wschód Słońca, górowanie, zachód 	<p>podaje przykłady ciał stałych, cieczy i gazów</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia zasadę działania termometru cieczowego - zapisuje temperaturę dodatnią i ujemną -opisuje, w jakich warunkach zachodzą topnienie, krzepnięcie parowanie i skraplanie - wyjaśnia pojęcia: <i>pogoda, upał, przymrozek, mróz</i> - podaje nazwy osadów atmosferycznych - opisuje pozorną wędrówkę Słońca nad widnokretem, uwzględniając zmiany długości cienia - wyjaśnia pojęcia: <i>równonoc jesienna, równonoc wiosenna, przesilenie letnie, przesilenie zimowe</i> -opisuje cechy pogody w poszczególnych porach roku 	<p>wyjaśnia, popierając przykładami, na czym polega zjawisko rozszerzalności cieplnej</p> <ul style="list-style-type: none"> -wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania - opisuje sposób powstawania chmur -wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne - wyjaśnia, jak powstaje wiatr - określa aktualne zachmurzenie i przyporządkuje trzech przyrządy do rodzajów obserwacji meteorologicznych -opisuje zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia w zależności od wysokości Słońca nad widnokretem - opisuje zmiany w pozornej wędrówce Słońca nad widnokretem 	<p>klasyfikuje ciała stałe ze względu na właściwości</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje właściwości fizyczne ciał stałych, cieczy i gazów -podpisuje na mapie kierunek wiatru - wykazuje związek pomiędzy porą roku a występowaniem określonego rodzaju opadów i osadów - opisuje zmiany długości cienia w ciągu dnia -porównuje wysokość Słońca nad widnokretem w południe oraz długość cienia w poszczególnych porach roku 	<p>opisuje obieg wody w przyrodzie</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia różnice między opadami a osadami atmosferycznymi -wymienia fenologiczne pory roku, czyli te, które wyróżnia się na podstawie fazy rozwoju roślinności

ocena dopuszczająca Uczeń:	ocena dostateczna Uczeń:	ocena dobra Uczeń:	ocena bardzo dobra Uczeń:	ocena celująca Uczeń:
<p>Słońca</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku - podaje przykłady zmian zachodzących w przyrodzie ożywionej w poszczególnych porach roku 		<p>w poszczególnych porach roku</p>		
<p>Dział 3. Poznajemy świat organizmów</p>				
<p>Treści nauczania (wymagania szczegółowe) z podstawy programowej: I.4, IV.1, VI.6, VI.1, VI.7, VI.9</p>				
<p>opisuje trzy wybrane czynności życiowe organizmów</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia <i>organizm jednokomórkowy</i>, <i>organizm wielokomórkowy</i> - wyjaśnia pojęcia: <i>organizm samożywny</i>, <i>organizm cudzożywny</i> -wymienia, na podstawie ilustracji, charakterystyczne cechy drapieżników - układa łańcuch pokarmowy z podanych organizmów - wymienia korzyści płynące z uprawy roślin w domu i w ogrodzie - podaje przykłady 	<p>wymienia czynności życiowe organizmów</p> <ul style="list-style-type: none"> -podaje nazwy królestw organizmów - podaje przykłady organizmów roślinożernych i mięsożernych -wyjaśnia, na czym polega wszystkożerność -wyjaśnia, czym są zależności pokarmowe - podaje nazwy ogniw łańcucha pokarmowego - podaje przykłady dzikich zwierząt żyjących w mieście 	<p>opisuje hierarchiczną budowę organizmów wielokomórkowych</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje czynności życiowe organizmów -opisuje cechy przedstawicieli poszczególnych królestw organizmów -przyporządkowuje podane organizmy do grup troficznych (samożywne, cudzożywne) -wymienia cechy roślinożerców - wymienia przedstawicieli pasożytów - wyjaśnia, co to jest sieć pokarmowa - wyjaśnia, jakie znaczenie ma znajomość wymagań 	<p>opisuje sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny (B); określa rolę, jaką odgrywają w przyrodzie zwierzęta odżywiające się szczątkami glebowymi</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega pasożytnictwo -opisuje szkodliwość zwierząt zamieszkujących nasze domy (przykłady) 	<p>uzasadnia potrzebę klasyfikacji organizmów</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje wirusy - podaje przykłady pasożytnictwa w świecie roślin, grzybów, bakterii i protistów - podaje przykłady obrony przed wrogami w świecie roślin i zwierząt - wymienia nazwy kilku roślin leczniczych uprawianych w domu lub w ogrodzie

ocena dopuszczająca Uczeń:	ocena dostateczna Uczeń:	ocena dobra Uczeń:	ocena bardzo dobra Uczeń:	ocena celująca Uczeń:
zwierząt hodowanych przez człowieka		życiowych uprawianych roślin - wyjaśnia, dlaczego nie wszystkie zwierzęta możemy hodować w domu		
Dział 4. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka Treści nauczania (wymagania szczegółowe) z podstawy programowej: IV.1, IV.2, IV.3, IV.4, IV.5, IV.6, V.10				
wymienia składniki pokarmowe - opisuje znaczenie wody dla organizmu - wyjaśnia, dlaczego należy dokładnie żuć pokarm - uzasadnia konieczność mycia rąk przed każdym posiłkiem - podpisuje na schemacie elementy szkieletu oraz narządy układów: pokarmowego, krwionośnego, oddechowego, nerwowego, ruchu i rozrodczego - wymienia zasady higieny poznanych układów - na rysunku pokazuje narządy zmysłów rozpoznaje na ilustracji komórki rozrodcze: męską i żeńską - wyjaśnia pojęcie	podaje przykłady produktów spożywczych bogatych w białka, cukry, tłuszcze, witaminy - opisuje rolę poszczególnych układów - wymienia trzy funkcje szkieletu - opisuje rolę poszczególnych narządów zmysłów - wyjaśnia pojęcie <i>cięża</i> - wymienia zmiany fizyczne zachodzące w okresie dojrzewania u dziewcząt i chłopców omawia zasady higieny, których należy przestrzegać w okresie dojrzewania	opisuje rolę składników pokarmowych w organizmie - wyjaśnia pojęcie <i>trawienie</i> - opisuje drogę pokarmu w organizmie - proponuje zestaw prostych ćwiczeń poprawiających funkcjonowanie układu krwionośnego - opisuje budowę poszczególnych narządów układu oddechowego, pokarmowego, krwionośnego, rozrodczego, nerwowego oraz układu ruchu rozdziela rodzaje połączeń kości - podaje nazwy największych stawów występujących w organizmie człowieka	wyjaśnia rolę enzymów trawiennych - wskazuje narządy, w których zachodzi mechaniczne i chemiczne przekształcanie pokarmu - wyjaśnia, na czym polega współdziałanie układów: pokarmowego, oddechowego i krwionośnego - opisuje wymianę gazową zachodzącą w płucach - wymienia zadania mózgu - wyjaśnia, w jaki sposób układ nerwowy odbiera informacje z otoczenia - uzasadnia, że układ nerwowy koordynuje	opisuje rolę narządów wspomagających trawienie - wymienia czynniki, które mogą szkodliwie wpłynąć na funkcjonowanie wątroby lub trzustki - charakteryzuje rolę poszczególnych składników krwi - wyjaśnia, dlaczego w okresie szkolnym należy szczególnie dbać o prawidłową postawę

ocena dopuszczająca Uczeń:	ocena dostateczna Uczeń:	ocena dobra Uczeń:	ocena bardzo dobra Uczeń:	ocena celująca Uczeń:
<p><i>zapłodnienie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady zmian w organizmie świadczących o rozpoczęciu okresu dojrzewania - podaje przykłady zmian w funkcjonowaniu skóry w okresie dojrzewania 		<p>wskazuje na planszy elementy budowy oka i ucha</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje zmiany psychiczne zachodzące w okresie dojrzewania 	<p>pracę wszystkich narządów zmysłów</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje rozwój nowego organizmu 	
<p>Dział 5. Odkrywamy tajemnice zdrowia</p>				
<p>Treści nauczania (wymagania szczegółowe) z podstawy programowej: V.1, V.2, V.4, V.5, V.6, V.7, V.8, V.9, V.10</p>				
<p>wymienia zasady zdrowego stylu życia</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego ważna jest czystość rąk -wymienia drogi wnikania do organizmu człowieka drobnoustrojów chorobotwórczych wymienia dwie zasady bezpieczeństwa podczas zabaw na świeżym powietrzu - wymienia numery telefonów alarmowych - wymienia zasady, których przestrzeganie pozwoli uniknąć chorób zakaźnych - podaje przykłady zjawisk pogodowych, które mogą stanowić zagrożenie 	<p>podaje zasady prawidłowego odżywiania (A); wyjaśnia, dlaczego należy dbać o higienę skóry (B); podaje przykłady wypoczynku czynnego i biernego (B); wymienia przyczyny chorób zakaźnych (A); opisuje przyczyny zatruc (B); opisuje zasady postępowania w czasie burzy</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady trujących roślin hodowanych w domu - opisuje zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku skaleczeń i otarć - podaje przykłady 	<p>wyjaśnia rolę aktywności fizycznej w zachowaniu zdrowia (B); opisuje sposób pielęgnacji skóry ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania (C); wyjaśnia, na czym polega higiena jamy ustnej (B); wyjaśnia, czym są szczepionki (B); wymienia objawy zatruc pokarmowych ze szczególnym uwzględnieniem zatruc grzybami</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia celowość umieszczania symboli na opakowaniach substancji niebezpiecznych - wyjaśnia, na czym polega 	<p>wyjaśnia, czym jest zdrowy styl życia (B); opisuje skutki niewłaściwego odżywiania się (B); opisuje skutki niedoboru i nadmiernego spożycia poszczególnych składników pokarmowych (B); wyjaśnia, na czym polega higiena osobista (B); opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje pasożyty wewnętrzne człowieka -wymienia drobnoustroje mogące wnikać do organizmu przez uszkodzoną skórę - opisuje sposób postępowania po 	<p>wyjaśnia istotę działania szczepionek (B); wyjaśnia, dlaczego należy rozsądnie korzystać z kąpeli słonecznych i solariów (B); wymienia sposoby pomocy osobom uzależnionym (B); podaje przykłady profilaktyki chorób nowotworowych (B)</p>

ocena dopuszczająca Uczeń:	ocena dostateczna Uczeń:	ocena dobra Uczeń:	ocena bardzo dobra Uczeń:	ocena celująca Uczeń:
<p>określa sposób postępowania po uządleniu</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady środków czystości, które stwarzają zagrożenie dla zdrowia -podaje przynajmniej dwa przykłady negatywnego wpływu dymu tytoniowego i alkoholu na organizm człowieka -wyjaśnia, czym jest asertywność 	<p>substancji, które mogą uzależniać</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady sytuacji, w których należy zachować się asertywnie - prezentuje właściwe zachowanie asertywne w wybranej sytuacji 	<p>palenie bierne</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia skutki przyjmowania narkotyków - uzasadnia konieczność zachowań asertywnych 	<p>ukąszeniu przez żmiję</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje zasady postępowania w przypadku oparzeń - podaje przykłady dziko rosnących roślin trujących -wyjaśnia, czym jest uzależnienie 	
<p>Dział 6. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy Treści nauczania (wymagania szczegółowe) z podstawy programowej: II.3, II.4, II.5, II.6, II.7, II.8, VI.1, VI.2, VI.3, VI.4, VI.5, VII.1, VII.2, VII.3, VII.4, VII.5, VII.6, VII.7, VII.8</p>				
<p>wyjaśnia pojęcie <i>krajobraz</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia składniki, które należy uwzględnić, opisując krajobraz - wymienia nazwy krajobrazów kulturowych - rozpoznaje na ilustracji wzniesienia i zagłębienia -wymienia nazwy grup skał - podaje przykłady wód słonych -wymienia trzy formy ochrony przyrody w 	<p>wyjaśnia, do czego odnoszą się nazwy krajobrazów</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpisuje na rysunku elementy wzniesienia podaje po jednym przykładzie skał należących do poszczególnych grup wyjaśnia, czym jest próchnica ;wyjaśnia pojęcia: <i>wody słodkie, wody słone</i> wymienia rodzaje wód powierzchniowych 	<p>rozpoznaje na zdjęciach rodzaje krajobrazów (C); opisuje cechy poszczególnych krajobrazów kulturowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje wklęsłe formy terenu - opisuje budowę skał litych, zwięzłych i luźnych -na podstawie ilustracji rozróżnia rodzaje wód stojących i płynących opisuje zmiany w krajobrazie najbliższej okolicy wynikające z 	<p>klasyfikuje wzniesienia na podstawie ich wysokości (A); podpisuje na rysunku elementy doliny</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje proces powstawania i rolę gleby - opisuje, jak powstają bagna -charakteryzuje rodzaje wód płynących -podaje przykłady działalności człowieka w najbliższej okolicy, które prowadzą do przekształcenia krajobrazu 	<p>wymienia nazwy: najdłuższej rzeki, największego jeziora, największej głębi oceanicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> -podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu rzek na życie i gospodarkę człowieka - wyjaśnia, w jakich warunkach powstają lodowce -podaje przykłady występowania lodowców

ocena dopuszczająca Uczeń:	ocena dostateczna Uczeń:	ocena dobra Uczeń:	ocena bardzo dobra Uczeń:	ocena celująca Uczeń:
<p>Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady ograniczeń obowiązujących na obszarach chronionych - wyjaśnia, na czym polega ochrona ścisła 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady zmian w krajobrazach kulturowych - wyjaśnia czym są parki narodowe i pomniki przyrody - opisuje sposób zachowania się na obszarach chronionych 	<p>rozwoju rolnictwa lub związane z rozwojem przemysłu</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia cel ochrony przyrody - wyjaśnia czym są rezerwaty przyrody - wyjaśnia różnice między ochroną ścisłą a ochroną czynną 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pochodzenie nazwy swojej miejscowości lub osiedla - wskazuje różnice między parkiem narodowym a parkiem krajobrazowym 	<p>na Ziemi</p>
<p>Dział 7. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie Treści nauczania (wymagania szczegółowe) z podstawy programowej: VI.5, VI.7, VI.11, VI.8, VI.7, VI.6, VI.13, VI.10</p>				
<p>wymienia przystosowania ryb do życia w wodzie</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje schemat rzeki, wymieniając: źródło, bieg górny, środkowy, dolny, ujście - podpisuje, np. na schematycznym rysunku, strefy życia w jeziorze podaje przykłady organizmów żyjących w poszczególnych strefach jeziora - wymienia czynniki warunkujące życie na lądzie - opisuje przystosowania zwierząt do zmian temperatury - wpisuje na schemacie 	<p>opisuje, popierając przykładami, przystosowania zwierząt do życia w wodzie</p> <p>opisuje, popierając przykładami, przystosowania roślin do ruchu wody</p> <p>podaje nazwy organizmów żyjących w biegu górnym, środkowym i dolnym rzeki</p> <p>podaje przykłady roślin strefy przybrzeżnej jeziora</p> <p>wskazuje przystosowania roślin do ochrony przed niekorzystną (zbyt niską</p>	<p>wymienia cechy, którymi różnią się poszczególne odcinki rzeki</p> <p>opisuje przystosowania organizmów żyjących w biegu górnym, środkowym i dolnym rzeki</p> <p>charakteryzuje przystosowania roślinności strefy przybrzeżnej jeziora</p> <p>charakteryzuje przystosowania ptaków i ssaków do życia w strefie przybrzeżnej</p> <p>charakteryzuje przystosowania roślin i zwierząt zabezpieczające przed utratą wody</p>	<p>porównuje świat roślin i zwierząt w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie <i>plankton</i> - układa z poznanych organizmów łańcuch pokarmowy występujący w jeziorze charakteryzuje wymianę gazową u roślin opisuje przystosowania roślin do wykorzystania światła charakteryzuje poszczególne warstwy lasu, uwzględniając czynniki abiotyczne oraz rośliny i zwierzęta żyjące 	<p>opisuje przystosowania dwóch–trzech gatunków zwierząt lub roślin do życia w ekstremalnych warunkach lądowych</p> <p>charakteryzuje bory, grądy, łągi i buczyny</p> <p>wyjaśnia, czym jest walka biologiczna</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia korzyści i zagrożenia wynikające ze stosowania chemicznych środków zwalczających szkodniki

ocena dopuszczająca Uczeń:	ocena dostateczna Uczeń:	ocena dobra Uczeń:	ocena bardzo dobra Uczeń:	ocena celująca Uczeń:
<p>warstwy lasu</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyporządkowuje po dwa gatunki organizmów do poszczególnych warstw lasu - opisuje zasady zachowania się w lesie - rozpoznaje na ilustracji dwa drzewa iglaste i dwa drzewa liściaste - wyjaśnia znaczenie łąki dla ludzi - wyjaśnia, dlaczego nie wolno wypalać traw podaje nazwy zbóż uprawianych na polach podaje przykłady warzyw uprawianych na polach wymienia dwa szkodniki upraw polowych 	<p>lub zbyt wysoką) temperaturą</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy przykładowych organizmów żyjących w poszczególnych warstwach lasu porównuje wygląd igieł sosny i świerka wymienia cechy łąki wymienia zwierzęta mieszkające na łące i żerujące na niej opisuje sposoby wykorzystywania roślin zbożowych uzupełnia brakujące ogniwa w łańcuchach pokarmowych organizmów żyjących na polu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sposoby wymiany gazowej u zwierząt lądowych opisuje wymagania środowiskowe wybranych gatunków zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu porównuje drzewa liściaste z iglastymi rozpoznaje rosnące w Polsce rośliny iglaste i pospolite drzewa liściaste rozpoznaje pięć gatunków roślin występujących na łące przedstawia, w formie łańcucha pokarmowego, proste zależności pokarmowe między poznanymi organizmami żyjącymi na łące wyjaśnia, czym różnią się zboża ozime i jare wymienia sprzymierzeńców człowieka w walce ze szkodnikami upraw polowych 	<ul style="list-style-type: none"> w tych warstwach podaje przykłady drzew rosnących w lasach liściastych, iglastych i mieszanych przyporządkowuje nazwy gatunków roślin do charakterystycznych barw łąki uzasadnia, że łąka jest środowiskiem życia wielu zwierząt przykłady innych upraw niż zboża, warzywa, drzewa i krzewy owocowe, wskazując sposoby ich wykorzystywania przedstawia zależności występujące na polu w formie co najmniej dwóch łańcuchów pokarmowych 	